

Krejčová, Elena

První slovensko-bulharský tematický slovník

Porta Balkanica. 2013, vol. 5, iss. 1, pp. 40-41

ISSN 1804-2449

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135365>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

PRVNÍ SLOVENSKO-BULHARSKÝ TEMATICKÝ SLOVNÍK

Elena Krejčová

PANAJOTOV, V. – IVANOVA, D. – LIHANOVA, S. *Slovaško-bälgarski tematičen rečnik. Slovensko-bulharský tematický slovník*. Sofija: Univerzitetno izdatelstvo „Sv. Kliment Ochridski“, 2012. 237 s.

Od roku 2012 se může bulharská slovakistika pochlibit novou lexikografickou publikací – *Slovensko-bulharským tematickým slovníkem*. Je to zároveň první slovník tohoto typu v bulharské slavistické lexikografii. Nový slovník navazuje na slovensko-bulharskou lexikografickou tradici – na *Slovensko-bulharský slovník* (Словашко-български речник, Sofie 1970), *Slovensko-bulharský, bulharsko-slovenský turistický slovník* (Bratislava 1979) a na první díl *Bulharsko-slovenského slovníku* (Bratislava 2004).

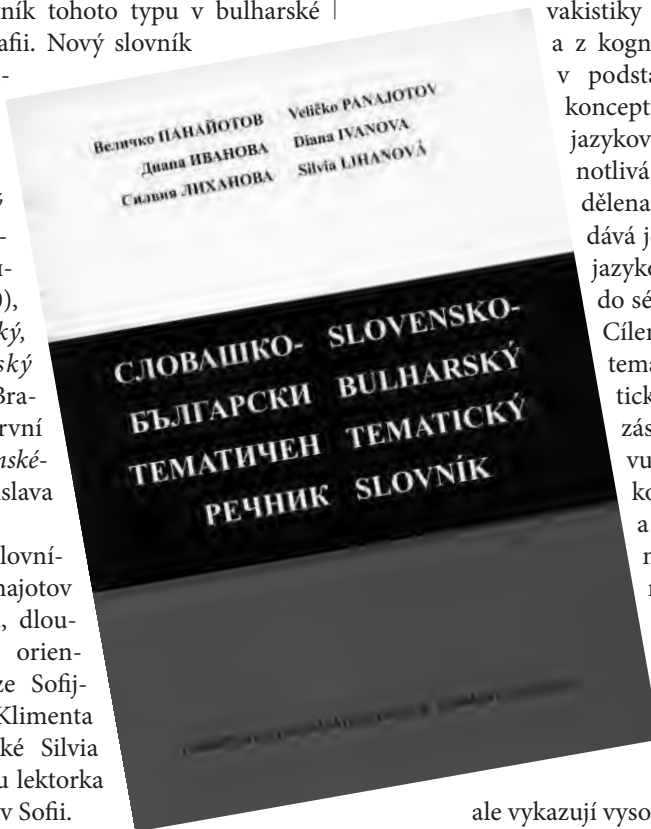
Autoři nového slovníku jsou Veličko Panajotov a Diana Ivanovová, dlouholetí lingvisticky orientovaní slovakisté ze Sofijské univerzity sv. Klimenta Ochridského, a také Silvia Lihanová, toho času lektorka slovenského jazyka v Sofii.

Lexikální materiál obsahující přibližně 10 000 slovníkových hesel je seskupen do 22 témat (Náš dům; Rodina; Volný čas; Práce; Školství a věda; Lidské tělo, choroby, zdraví; Strava, restaurace, kuchyně; Město a vesnice. Pamětihodnosti; Komunikace; Obchod a služby; Dopravní prostředky, cestování; Čas a počasí. Přírodní jevy; Umění; Stát a společnost; Ekonomika; Tradice a zvyky; Etnikum a víra; Rostlinná říše; Živočišná říše – svět zvířat; Země; Ochrana život-

ního prostředí; Vesmír). Ta, jak uvádí samotní autoři v předmluvě, představují základ studia slovní zásoby studentů prvního a druhého ročníku slovakistiky na univerzitě v Sofii a z kognitivního hlediska jde v podstatě o témata, která konceptualizují slovenský jazykový obraz světa. Jednotlivá témata jsou pak rozdělena do podskupin, což dává ještě větší přehlednost jazykového materiálu co do sémantického hlediska. Cílem autorů bylo systematizovat dle sémantického kritéria slovní zásobu, která představuje bilancovanou kombinaci mezi slovy a pojmy z každodenního života, ale rovněž i specializovanou terminologií, některé hovorové výrazy a také některé lexikální neologismy, které jsou třeba do-

sud nekodifikované, ale vykazují vysokou frekvenci užívání v každodenní sféře komunikace.

Autoři při své práci vycházeli jak ze základních dvojazyčných a výkladových slovníků, tak i z dalších lexikografických a encyklopedických publikací a rovněž z elektronických korpusů, proto zpracovaný jazykový materiál úspěšně reprezentuje současný stav slovenštiny. Máme za to, že autorův tým úspěšně dostal svému záměru představit tematické okruhy a lexikálně-sémantická hnízda s ohledem na potřeby běžné komunikace, a to na

velmi pokročilé jazykové úrovni. Pro použití slovníku nejen ze strany studentů, ale i absolventů nebo dalších odborníků je velmi užitečný fakt, že základní lexikální jednotky každého sémantického jádra nejsou představené izolovaně, ale i s ohledem na svou kolokabilitu a kompatibilitu – jde především o kolokace s vysokou frekvencí užívání. Jako ilustrativní příklad nám může posloužit heslo **teplota**: ж. температура: denná ~ дневна температура; extrémna ~ екстремна температура; ~ klesla pod nulu температурата падна под нулата; najnižšia ~ най-ниска температура; najvyššia ~ най-високата температура; nárast ~у повишаване на температурите; pokles ~ понижаване на температурите; ranná ~ сутрешна температура; ~ stúpila температурите се вдигнаха; zmena ~ промяна на температурите (s. 109).

Při práci s takovým slovníkovým heslem dochází bezpochyby snadněji k automatizaci, k ustálení způsobu vyjadřování za použití lexikálních prostředků daného jazyka, což v důsledku urychluje proces jeho osvojení a správné aktivní reprodukce

slovní zásoby. Ve slovníku se ovšem nevyskytují frazémy a idiomy, což ale odpovídá i samotné koncepci publikace.

Na konci slovníku je uveden abecedně řazený index všech klíčových bulharských lexémů ze slovníkové části, což uživateli výrazně usnadňuje orientaci během práce s touto příručkou.

Snaha autorů byla, aby tento slovník posloužil především při výuce slovenštiny na sofijské univerzitě v rámci jazykového kurzu pro začínající studenty slovakistiky a v první fázi jejich studia slovenského jazyka. Podle nás slovník výrazně přesahuje vytyčený cíl, neboť jistě bude užitečným asistentem při rozšiřování slovní zásoby studentům všech, tedy i posledních ročníků studia, ale zcela určitě poslouží i jako specializovaná pomůcka při hledání např. odborné terminologie určitých vědeckých oblastí (dejme tomu v oblasti astronomie, biologie aj.). Slovník jistě bude mít své stále uživatele nejen na akademické půdě během procesu výuky slovenštiny, ale i mezi řadou absolventů slovakistiky v překladatelské praxi.